

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Hanna Bartkowiak

Protokolant: prot. sąd. Marta Wujek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań – Stare Miasto w Poznaniu Tomasza Jasińskiego

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2019 r.

sprawy **S. W. (1) i J. O. (1)**

oskarżonych z art. 278 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt VIII K 687/18

na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 437 § 2 kpk uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE

Aktem oskarżenia z dnia 30 czerwca 2017 r. skierowanym łącznie przeciwko 3 osobom, **S. W. (1)** oraz **J. O. (1)** zostali oskarżeni o popełnienie po 13 przestępstw z art. 278 § 1 kk (k. 232-238).

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu w dniu 15 grudnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt VIII K 516/17 wydał przeciwko wszystkim oskarżonym, w tym **S. W. (1) oraz J. O. (1)** wyrok skazujący (k. 359-367).

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV Ka 180/18, działając na podstawie art. 440 kpk uchylił powyżej opisane orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w Poznaniu (k.424).

W trakcie ponownego rozpoznania sprawy, na rozprawie w dniu 16 października 2018 r. **oskarżeni: S. W. (1) i J. O. (1)** złożyli wnioski w trybie art. 387 § 1 kk o dobrowolne poddanie się karze. Dlatego też Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. postanowił wyłączyć sprawę tych dwojga oskarżonych do odrębnego rozpoznania (k. 559).

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu w wyłączonej do odrębnego rozpoznania sprawie **oskarżonych S. W. (1) i J. O. (1)**, wyrokiem z dnia 4 lutego 2019 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIII K 687/18, uznał podsądnych za winnych popełnienia wszystkich zarzucanych im czynów, z tą zmianą, że czyn zakwalifikował jako czyn ciągły z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i za to **J. O. (1)** na podstawie art. 278 § 1 kk w zw. z art. 37a kk, art. 34 § 1a pkt 1 kk i art. 35 § 1 kk wymierzył karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie, a **S. W. (1)** na podstawie art. 278 § 1 kk wymierzył karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat tytułem

próby. Ponadto Sąd oddał S. W. (1) pod dozór kuratora sądowego, zobowiązał ją do informowania sądu o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy na piśmie. Dodatkowo, na podstawie art. 46 § 1 kk na oskarżonych obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwot po 5000 zł (pkt 5 i 7), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. D. zwrot kosztów wynagrodzenia z tytułu obrony udzielonej z urzędu oraz zwolnił podsądnych od kosztów sądowych i nie wymierzył im opłaty (k. 619-626).

Powyższy wyrok zaskarżył oskarżyciel publiczny w części, tj. w zakresie pkt 5 i 7 dotyczących środka kompensacyjnego z art. 46 § 1 kk na niekorzyść oskarżonych S. W. (1) i J. O. (1). Apelujący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 46 § 1 kk.

Wobec tak postawionego zarzutu prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie wobec podsądnych S. W. (1) i J. O. (1) obowiązku solidarnego naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 30 000 zł (k. 642-653).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona przez prokuratora apelacja pozwoliła na dokonanie kontroli instancyjnej podjętych przez Sąd I instancji działań procesowych, zwieńczonych zaskarżonym wyrokiem. Sąd odwoławczy z urzędu dostrzegł w przedmiotowej sprawie bezwzględna przesłankę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 kpk, przez co konieczne okazało się uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy oskarżonych S. W. (1) oraz J. O. (1) Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

W pierwszej kolejności niezbędne jest podkreślenie, że ustawodawca w sprawach karnych przywiązuje niezwykłą wagę do tego, aby członkowie składu orzekającego mieli bezpośredni kontakt z całością materiału dowodowego, a w szczególności z osobowymi źródłami dowodowymi (A Sakowicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wydanie 8, 2018, Legalis). Konsekwencją powyższego jest **wymóg by w trakcie całej rozprawy obecni byli wszyscy członkowie składu orzekającego**. W przeciwnym razie dochodzi do zaistnienia jednej z bezwzględnych przesłanek odwoławczych, uregulowanej w art. 439 § 1 pkt 2 kpk i orzeczenie obarczone takim uchybieniem podlega uchyleniu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybień na treść orzeczenia.

Wobec tego, że niniejsza sprawa dotycząca bezpośrednio oskarżonych S. W. (1) oraz J. O. (1) została wyłączona do odrębnego rozpoznania z uwagi na złożenie przez podsądnych wniosków o dobrowolne poddanie się karze w trybie art. 387 § 1 kpk należy wyjaśnić, że podjęcie decyzji w trybie określonym w art. 34 § 3 kpk oznacza, że jedynie sprawa, z której nastąpiło wyłączenie, może toczyć się w dalszym ciągu, natomiast sprawa wyłączona „podlega rozpoznaniu przez sąd właściwy według zasad ogólnych”, co zawsze (jeżeli sprawa ta również ma toczyć się w trybie zwyczajnym) oznacza konieczność prowadzenia rozprawy od początku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r., V KK 306/07, Legalis nr 99637).

Analiza akt sprawy przeprowadzona z uwzględnieniem poczynionych rozważań procesowych prowadzi do wniosku, że wyznaczony do rozpoznania przedmiotowej sprawy skład orzekający nie brał udziału w całej rozprawie, a jedynie w jej części. Należy zatem wskazać, że wnioski oskarżonych S. W. (1) i J. O. (1) o dobrowolne poddanie się karze zostały złożone w trakcie rozprawy w dniu 16 października 2018 r. przed składem orzekającym w osobie Sędzi Marty Michałek-Dudkiewicz. Natomiast Sędzia rozpoznający sprawę będącą aktualnie przedmiotem kontroli instancyjnej, po skierowaniu jej do odrębnego rozpoznania, zamiast przeprowadzić rozprawę od początku (jak wymagają tego przepisy prawa), otwierając przewód sądowy, na rozprawie w dniu 4 lutego 2019 r. postanowił w oparciu o art. 376 § 2 kpk prowadzić rozprawę w dalszym ciągu. Pomimo tego, że na omawianej rozprawie nie stawili się ani oskarżeni, ani też prokurator i nie zostały w jej trakcie złożone przez podsądnych wnioski o dobrowolne poddanie się karze w trybie art. 387 § 1 kpk Sąd przytoczył treść wniosków oskarżonych S. W. J. O. o dobrowolne poddanie się karze złożonych na rozprawie w dniu 16 października 2018 r. przed innym składem orzekającym i uwzględniając wnioski o takiej treści wydał wyrok skazujący bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Nadmienić również należy, że Sąd I instancji nie zawiadomił o terminie rozprawy ustalonego w sprawie pokrzywdzonego, który zgodnie z art. 387 § 2 kpk miał

prawo sprzeciwić się wnioskowi oskarżonych o dobrowolne poddanie się karze bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Jest to kolejne uchybienie procesowe po stronie Sądu Rejonowego.

Mając na względzie wszystko powyższe Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie de facto nie doszło do otwarcia przewodu sądowego. Nadto Sąd I instancji nie dysponował oświadczeniami podsądnych złożonymi w trybie art. 387 § 1 kpk, ponieważ w toku tego postępowania nie zostały one złożone. Należy wyraźnie podkreślić, że Sąd Rejonowy, który wydał zaskarżony wyrok postąpił wbrew procedurze karnej odwołując się do czynności procesowych i oświadczeń składanych przez strony procesu w innym postępowaniu sądowym prowadzonym przez zupełnie inny skład orzekający. Dodatkowym potwierdzeniem tych istotnych nieprawidłowości jest fakt, iż w zaskarżonym wyroku widnieje informacja, że sprawa została rozpoznana na rozprawie w dniach 16 października 2018 r. oraz 4 lutego 2019 r. A warto jeszcze raz zaznaczyć, że rozprawa z dnia 16 października 2018 r. była prowadzona przez Sędzię Martę Michałek-Dudkiewicz, a nie Sędziego Jana Kozaczuka.

Stwierdziwszy zaistnienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 kpk polegającej na tym, że sąd wydający wyrok brał udział jedynie w części rozprawy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 437 § 2 kpk uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

W trakcie ponownego rozpoznania sprawy nie jest wykluczone wydanie orzeczenia na podstawie art. 387 § 1 i 2 kpk, ale jedynie w sytuacji kiedy w trakcie ponownego rozpoznania sprawy oskarżeni S. W. (1) i J. O. (1) złożą wnioski o dobrowolne poddanie się karze w trybie art. 387 § 1 kpk, a wnioskami tymi nie sprzeciwią się prokurator oraz pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy i pouczony o możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku. Wyraźnie podkreślić również należy, że wydanie wyroku skazującego w trybie art. 387 § 2 kpk wymaga złożenia wyjaśnień lub odczytania poprzednich, czyli przeprowadzenia dowodu z wyjaśnień oskarżonych oraz możliwe jest jedynie w sytuacji gdy „okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości”. Zatem jeżeli sąd rozpoznający ponownie sprawę będzie miał jakiegokolwiek wątpliwości co do okoliczności sprawy powinien rozstrzygnąć sprawę na zasadach ogólnych. Ta ostatnia uwaga nie jest li tylko teoretyczna, jeśli zważyć na bieg sprawy przeciwko współoskarżonemu A. K., gdzie dowodowo weryfikowane są okoliczności dotyczące wysokości szkody powstałej na skutek przestępstw jakich mieli dopuścić się współdziałający sprawcy kradzieży w sklepie (...) przy ul. (...) w P..

W związku z bezwzględnym charakterem uchybienia procesowego Sąd Okręgowy nie przystąpił do rozpoznania zarzutu odwoławczego podniesionego w apelacji prokuratorskiej, uznawszy, że byłoby to bezprzedmiotowe.

Hanna Bartkowiak